

PIERWSZY ROK NAUCZANIA

ZAKRES MATERIAŁU

Rodzaje muzyki — uczeń umie je wymienić i zna kryteria podziału.

Elementy dzieła muzycznego — uczeń zna nazwy i wie, jaką odgrywają rolę w kształtowaniu charakteru utworu muzycznego, potrafi powiedzieć, np. jakie jest tempo, dynamika itp. w granych przez niego utworach.

Rodzaje zespołów instrumentalnych i wokalnych, orkiestra symfoniczna — uczeń zna nazwy, rozróżnia zespoły słuchając nagrań, potrafi wymienić instrumenty orkiestry symfonicznej, wie, jaki jest jej układ, rozróżnia słuchowo podstawowe instrumenty orkiestry (w przykładach, gdzie są one bardzo charakterystyczne lub bardzo kontrastowe).

Faktura dzieła muzycznego — uczeń wie, czym się różni monofonia, homofonia i polifonia, zna rodzaje polifonii, potrafi wskazać odpowiednie faktury w swoim repertuarze, rozróżnia je w utworach słuchanych, rysuje schematy graficzne.

Motywy w budowie okresowej i snuciu motywicznym, powtórzenie, podobieństwo, kontrast — uczeń rozróżnia słuchowo budowę okresową i ewolucyjną, odróżnia, czy motyw został powtórzony, zmieniony itd., sam tworzy proste układy ABA, znajduje w swoim repertuarze odpowiednie przykłady.

Rondo i wariacje — uczeń wie, na czym polega budowa tych form, potrafi utworzyć własne proste kompozycje o tej budowie, wskazuje w swojej literaturze utwory o tych cechach, rozróżnia je po wysłuchaniu.

Polskie tańce narodowe: polonez, krakowiak, mazur, oberek, kujawiak — uczeń zna cechy tych tańców (metrum, tempo, charakter, specyficzne akcenty, rytmy), potrafi je wymienić i rozróżnić słuchowo, potrafi wskazać cechy tych tańców w śpiewanych piosenkach i granych utworach.

Tańce dawne, obce, regionalne, marsz, suita — jw.

Patron szkoły — uczeń zna życiorys i twórczość patrona szkoły oraz jego związki ze szkołą.

KRYTERIA OCENIANIA

Celujący — taką ocenę otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wyraźnie wykraczają ponad poziom określony przez program nauczania. Uczeń taki w pełni opanował materiał podany powyżej, jest bardzo zainteresowany i aktywny, co przejawia się np. w uzyskaniu wysokiej lokaty w szkolnym lub regionalnym konkursie o tematyce związanej z przedmiotem, systematycznie bierze udział w szkolnych konkursach cyklicznych, systema-

tycznie, samodzielnie i umiejętnie pisze artykuły, recenzje, ewentualnie układa rebusy lub krzyżówki do szkolnej gazetki o muzyce.

Bardzo dobry — taką ocenę otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności, sprawnie posługuje się nazewnictwem, rozróżnia formy, fakturę i poznane utwory na podstawie przykładów słuchanych, potrafi omówione wcześniej zagadnienia właściwie wyróżnić w swoim repertuarze, potrafi sam stworzyć proste, lecz poprawne formy ABA, ABACA, A¹A² i zapisać je nutami. Uczeń taki systematycznie uczęszcza na zajęcia, jest na nich aktywny, przygotowany do lekcji w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

Dobry — taką ocenę otrzymuje uczeń, który ma niewielkie braki w zakresie przedstawionego materiału, nie zawsze potrafi rozróżnić właściwie utwory pod względem formy, faktury, rodzaju tańca itp., w czasie lekcji wykazuje postawę umiarkowanie aktywną, nie zawsze w pełni jest przygotowany do lekcji, nie korzysta systematycznie z dodatkowych możliwości zdobywania wiedzy i umiejętności.

Dostateczny — taką ocenę otrzymuje uczeń, który posiada wiele braków w zakresie przedstawionej wiedzy i umiejętności, pracuje niesystematycznie, często jest nieprzygotowany do lekcji, nie korzysta z dodatkowych możliwości zdobywania wiedzy i umiejętności, nie potrafi samodzielnie utworzyć i zapisać motywu muzycznego ani formy ABA. Wyróżnia formy, elementy dzieła muzycznego, cechy tańców itp. przy pomocy nauczyciela.

Dopuszczający — taką ocenę, niską lecz promującą otrzymuje uczeń, którego umiejętności i zasób wiedzy są bardzo niewielkie, jednak na tyle wystarczające, by w następnym roku szkolnym móc kontynuować naukę lub nadrobić braki.

DRUGI ROK NAUCZANIA

ZAKRES MATERIAŁU

Elementy dzieła muzycznego: melodyka, rytmika, harmonika, agogika, dynamika, kolorystyka, artykulacja — uczeń zna rodzaje wymienionych elementów dzieła muzycznego, potrafi je rozpoznać w słuchanych przykładach i wskazać w swoich utworach.

Instrumenty wielkiej orkiestry symfonicznej oraz gitara, organy, klawesyn — uczeń zna grupy instrumentalne orkiestry i wie, jakie instrumenty należą do każdej z nich. Umie powiedzieć, które mają wyższą, a które niższą skalę w danej grupie, w jakiej kolejności występują one w partyturze

i zna ustawienie instrumentalistów na estradzie koncertowej. Uczeń potrafi rozpoznać instrumenty po wyglądzie oraz ich barwę w nagraniu, zna przyjęte skróty nazw stosowane w partyturze. Zna najbardziej reprezentatywne utwory na dany instrument.

Podział historii muzyki na okresy — uczeń zna nazwy epok, przybliżony czas trwania, najważniejsze cechy.

Barok, cechy stylu, formy, Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Georg Friedrich Händel — uczeń potrafi podać ramy czasowe trwania baroku, zna jego cechy w sztukach wizualnych i w muzyce, zna formy powstałe w baroku (kantata, oratorium, pasja, msza, opera, koncert solowy, concerto grosso, fuga, toccata, suita) oraz wie, czym się charakteryzują i potrafi je odróżnić słuchowo. Wie, które utwory spośród tych, które grał lub gra powstały w baroku (suita, fuga, inwencja). Zna życiorys i twórczość Johanna Sebastiana Bacha i Georga Friedricha Händla oraz twórczość Antonia Vivaldiego.

KRYTERIA OCENIANIA

Celujący — taką ocenę otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wyraźnie wykraczają ponad poziom określony przez program nauczania. Uczeń taki w pełni opanował materiał podany powyżej, jest bardzo zainteresowany i aktywny, co przejawia się np. w uzyskaniu wysokiej lokaty w szkolnym lub regionalnym konkursie o tematyce związanej z przedmiotem, systematycznie bierze udział w szkolnych konkursach cyklicznych, systematycznie, samodzielnie i umiejętnie pisze artykuły lub recenzje do szkolnej gazetki o muzyce.

Bardzo dobry — taką ocenę otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności, sprawnie posługuje się nazewnictwem, dobrze rozróżnia elementy dzieła muzycznego, instrumenty, formy barokowe itp. i poznane utwory. Potrafi wyróżnić w swoim repertuarze omówione zagadnienia. Zna życiorysy, twórczość, cechy stylu — potrafi część tego materiału samodzielnie i poprawnie przygotować. Uczeń taki systematycznie uczęszcza na zajęcia, jest na nich aktywny i zawsze przygotowany do lekcji w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

Dobry — taką ocenę otrzymuje uczeń, który ma niewielkie braki w zakresie przedstawionego materiału, nie zawsze potrafi rozróżnić elementy dzieła muzycznego, instrumenty, formy barokowe itp., w czasie lekcji wykazuje postawę umiarkowanie aktywną, nie zawsze w pełni jest przygotowany do lekcji, nie korzysta systematycznie z dodatkowych możliwości zdobywania wiedzy i umiejętności.

Dostateczny — taką ocenę otrzymuje uczeń, który posiada wiele braków w zakresie przedstawionej wiedzy i umiejętności, pracuje niesystematycznie, często jest nieprzygotowany do lekcji, nie korzysta z dodatkowych możliwości zdobywania wiedzy i umiejętności, nie potrafi samodzielnie rozróżnić elementów dzieła muzycznego, instrumentów, form barokowych. Wyróżnia formy, elementy muzyki itp. z pomocą nauczyciela.

Dopuszczający — taką ocenę, niską lecz promującą otrzymuje uczeń, którego umiejętności i zasób wiedzy są bardzo niewielkie, jednak na tyle wystarczające, by w następnym roku szkolnym móc kontynuować naukę lub nadrobić braki.

TRZECI ROK NAUCZANIA

ZAKRES MATERIAŁU

Klasycyzm, cechy stylu, ramy czasowe, forma sonatowa, Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven — uczeń potrafi podać ramy czasowe trwania klasycyzmu, zna jego cechy w sztukach wizualnych i w muzyce, wie, czym się charakteryzuje forma sonatowa, zna nazwy gatunków zbudowanych w oparciu o tę formę (sonata, koncert solowy, symfonia, utwory kameralne), potrafi je odróżnić słuchowo i wie, które spośród granych przez niego utworów powstały w klasycyzmie. Ma świadomość, którą część sonaty gra i jak jest ona zbudowana (czy ma tematy kontrastowe). Zna życiorys i twórczość Wolfganga Amadeusa Mozarta i Ludwiga van Beethovena oraz twórczość i znaczenie Josepha Haydna.

Romantyzm, cechy stylu, ramy czasowe, Franz Schubert (typy pieśni), Hector Berlioz (programowość i nowe traktowanie orkiestry), Niccolò Paganini, Ferenc Liszt (wirtuozostwo romantyczne), Felix Mendelssohn, Robert Schumann (miniatura instrumentalna, pierwsze pismo o muzyce, renesans muzyki Bacha), Piotr Czajkowski, Gioachino Rossini, Giuseppe Verdi (opera) — uczeń potrafi podać ramy czasowe trwania romantyzmu, umie wymienić jego cechy w literaturze, malarstwie i w muzyce. Zna gatunki, które powstały w tej epoce i wie czym się charakteryzują. Potrafi je odróżnić w słuchanych przykładach. Wie, które spośród granych przez niego utworów powstały w romantyzmie. Zna twórczość kompozytorów romantycznych.

Muzyka polska, Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Henryk Wieniawski, Ignacy Jan Paderewski, Karol Szymanowski, Witold Lutosławski, Wojciech Kilar, Henryk Mikołaj Górecki, Krzysztof Penderecki — uczeń zna życiorys,

twórczość i znaczenie Fryderyka Chopina. Wie, gdzie znajdują się muzea oraz tablice pamiątkowe związane z różnymi etapami jego życia. Zna konkursy pianistyczne jego imienia. Uczeń zna życiorys i twórczość Stanisława Moniuszki, ma świadomość jego roli w stworzeniu opery narodowej. Zna treść opery *Straszny dwór*. Uczeń zna twórczość Henryka Wieniawskiego, wie o konkursach jego imienia. Zna twórczość Ignacego Jana Paderewskiego, potrafi omówić jego rolę jako polityka i gorącego patrioty. Uczeń zna życiorys i twórczość Karola Szymanowskiego. Zna kierunki w muzyce XX wieku na podstawie utworów kompozytorów polskich, wie, czy grał utwory wymienionych kompozytorów lub innych kompozytorów polskich i jaki reprezentują gatunek oraz epokę.

KRYTERIA OCENIANIA

Celujący — taką ocenę otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wyraźnie wykraczają ponad poziom określony przez program nauczania. Uczeń taki w pełni opanował materiał podany powyżej, jest bardzo zainteresowany i aktywny, co przejawia się np. w uzyskaniu wysokiej lokaty w szkolnym lub regionalnym konkursie o tematyce związanej z przedmiotem, systematycznie bierze udział w szkolnych konkursach cyklicznych, systematycznie, samodzielnie i umiejętnie pisze artykuły lub recenzje do szkolnej gazetki o muzyce.

Bardzo dobry — taką ocenę otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności, sprawnie posługuje się nazewnictwem, rozróżnia cechy klasycyzmu, romantyzmu i muzyki współczesnej oraz rozpoznaje przykładowe utwory. Potrafi poznać zagadnienia — również z poprzednich lat (elementy, instrumenty, tańce, formy i gatunki) — właściwie wyróżnić w swoim repertuarze i w przykładach słuchanych. Zna życiorysy, twórczość, cechy stylu — potrafi część tego materiału samodzielnie i poprawnie przygotować. Uczeń taki systematycznie uczęszcza na zajęcia, jest na nich aktywny i zawsze przygotowany do lekcji w zakresie wskazanym przez nauczyciela.

Dobry — taką ocenę otrzymuje uczeń, który ma niewielkie braki w zakresie przedstawionego materiału, nie zawsze potrafi rozróżnić właściwie utwory pod względem formy, faktury, epoki, nie zna dokładnie życiorysów i twórczości kompozytorów itp., lub zdarzają mu się w tym zakresie pomyłki, w czasie lekcji wykazuje postawę umiarkowanie aktywną, nie zawsze jest w pełni przygotowany do lekcji, rzadko lub niezbyt umiejętnie przygotowuje samodzielnie materiał na lekcje, nie bierze systematycznie udziału w dodatkowych możliwościach zdobywania wiedzy i umiejętności.

Dostateczny — taką ocenę otrzymuje uczeń, który posiada wiele braków w zakresie przedstawionej wiedzy i umiejętności, pracuje niesystematycznie, często jest nieprzygotowany do lekcji, nie bierze udziału w dodatkowych możliwościach zdobywania wiedzy i umiejętności, nie potrafi samodzielnie przygotować materiałów na nową lekcję, nie zawsze potrafi rozróżnić właściwie utwory pod względem formy, faktury, epoki, lub robi to tylko przy pomocy nauczyciela, nie zna dokładnie życiorysów i twórczości kompozytorów itp., lub zdarzają mu się w tym zakresie znaczne pomyłki.

Dopuszczający — taką ocenę, niską lecz pozwalającą na otrzymanie świadectwa ukończenia PSM I stopnia, otrzymuje uczeń, którego umiejętności i zasób wiedzy są bardzo niewielkie, ale posiada minimum wiedzy z trzech lat nauki.